

Hodnocení diplomové práce – posudek oponenta

Radka Kopáčková

Magisterský obor kulturní a sociální ekologie

Fakulta humanitních studií

Výzkum etického smýšlení a vnímání přírody u pracovníků záchranných stanic živočichů

1. Všeobecný úvod: informace o práci, obecný kontext (souvislosti tématu, širší rámec)

Diplomová práce Radky Kopáčkové se věnuje v oblasti environmentální etiky, a stejně tak ochrany přírody jako takové, aktuálnímu tématu, totiž vztahu člověka k přírodě, v tomto případě především prostřednictvím druhů (živočichů). Autorka se vhodně zaměřuje na skupinu profesionálů, působících v záchranných stanicích, u kterých předpokládá větší osobní angažovanost, a zároveň i zpětnou vazbu v jejich postojích.

Zaměření na toto konkrétní téma, tj. prolnutí tématu výzkumu v rámci environmentální etiky s praxí v záchranných stanicích je velmi vhodné.

2. Obsahová stránka

Práce je členěna logicky. Je zřetelné, že se autorka v daném tématu orientuje, což je dáno i tématem, které zpracovávala ve své bakalářské práci. Oceňuji úvod do tématu, rozbor teoretické části, a metodiky. Čtenáři po jejich přečtení nechybí žádná důležitá informace či výklad pojmu, který k pochopení textu potřebuje. Autorka dostatečně a samostatně pracuje s pojmy „druh“ a „příroda“, a popisuje naše základní přístupy k nim, To oceňuji. I když je to dohromady „příroda“, druhy jsou člověkem obecně vnímány jinak. Jsou uchopitelnější, a člověk je schopen si k nim utvořit lépe definovatelný vztah oproti obecně pojaté přírodě. Záchranné stanice a předmět jejich činnosti jsou toho důkazem.

Hlavní vstupní hypotéza, úspěšnost při jejím ověřování a prokazování

Vstupní hypotéza je správná: zmapovat environmentálně etické postoje pracovníků záchranných stanic pro zraněné živočichy spolu se zjištěním důvodů jejich rozhodnutí tuto práci vykonávat. Na základě toho zjistit více o pohnutkách společnosti záchranné stanice zřizovat a vést, a jejich prostřednictvím na společnost zpětně působit. Jediné, co z pohledu ověření a prokázání hypotézy považuji za nedostatečně zpracované, je přílišné zaměření na citace a popis teoretických přístupů, ve kterém zároveň vzhledem k samotnému zaměření práce postrádám dostatečné rozlišení vnímání „přírody“, a samostatně druhů (živočichů). I když se (jak zmiňuji výše) autorka oběma pojmy v teoretické části zabývá dostatečně a zde je rozlišuje, v metodologii, analýze, a výsledcích výzkumu mi dostatečná klasifikace těchto dvou pojmů chybí. Považuji to za důležité, protože záchranné stanice a jejich zaměstnanci se v podstatě zabývají čistě druhy, a relevantní by z hlediska výzkumu mělo být sledování jejich vztahu k nim spíše než obecně k přírodě. Jestliže u přírody je jejich vztah k ní často obecně pozitivní, druhy by měly ukázat spíše specifika vztahu této skupiny pracovníků k předmětu své činnosti, i ke svému okolí.

Metodologický postup

Autorka v tomto doposud dostatečně neprobádaném tématu logicky naráží na střet teorie a praxe. Teoretický rámec má zpracovaný dobře, a je schopna zpětné vazby v průběhu řešení (tj. jeho úpravy v průběhu procesu ve chvíli, kdy plán neodpovídá realitě). Po překonání základních předpokladů, jako je např. samotné navázání kontaktu se stanicemi, se rozhovory opravdu uskutečňují, a dle záznamů jsou velmi autentické. Postrádám však jasně strukturované závěry z rozhovorů. Autorka z nich hojně cituje, a čtenář si tak může udělat dostatečný přehled o různorodosti názorů respondentů. V textu (analýze a závěrech) však nenacházím strukturované (uchopitelné, klasifikované) vyhodnocení skupiny respondentů, a typů jejich odpovědí. Závěr včetně dílčích předchozích hodnocení je v tomto směru velmi obecný. Shrnuje, že skupina je velmi různorodá, a její pohnutky u jednotlivců také. Předpokládám, že má autorka dostatek strukturovaně zaznamenaných informací, ze kterých by mohla vyvodit jasnější závěry. A to i v případě, kdy by dospěla k tomu, že je pro pracovníky záchranných stanic jejich práce často jen „zaměstnáním“, a morální pohnutky zde nejsou významně převažující v porovnání se zbytkem pracovního trhu.

Práce však rozhodně rozšiřuje dosavadní znalosti, a výstupy lze obecně používat jako přínos v daném tématu. Jak sama autorka navrhuje, tato diplomová práce může být vhodným základem pro další aktivity na tomto poli. Záchranné stanice jsou v České republice na okraji společenského zájmu (až na výjimky). Přitom se jedná o profesní aktivitu, která je potenciálně efektivní aktivitou, prostřednictvím které lze zvyšovat zájem veřejnosti o druhy, potažmo přírodu. Zároveň práce podává dostatečně obsáhlý teoretický přehled problematiky, který je zajímavý a tuzemských podmínkách nový i sám o sobě.

3. Celkové hodnocení

Práci, přes výše uvedené nedostatky, považuji za přínosnou a hodnotnou. Je to rozhodně krok dopředu správným směrem, na který mohou vzhledem k šíři a složitosti tématu navázat další. Z toho důvodu práci doporučuji k obhajobě.

Známkové hodnocení navrhuji v hodnotě velmi dobře, s rozpětím bodů 13-16.

Otázky pro diskusi u obhajoby diplomové práce:

- Nalézáte znatelně jiné hodnotové přístupy pracovníků záchranných stanic ve vztahu k přírodě oproti obecně ostatním (společnosti obecně), a pokud ano, jaké?
- Co je dle Vašeho názoru hlavní přínos záchranných stanic? Je jejich mise stále aktuální? Pokud ano, proč, a pokud ne, jak by bylo možné jejich cíle revidovat tak, aby je společnost vnímala dostatečně pozitivně?

Ve Skopje dne 11. června 2014

oponent
Ing. Michael Hošek